JAARREKENING 2014

HAS Hogeschool

09 Juni 2015

Inhoudsopgave

Geconsolideerde jaarrekening

Bedrijfsgegevens 5

Balans per 31-12-2014 7

Staat van baten en lasten 2014 9

Kasstroomoverzicht 11

Grondslagen voor de jaarrekening 13

Toelichting op de geconsolideerde balans 17

Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten 2014 23

Analyse van het resultaat 29

Overzicht verbonden partijen 31

Bijlages

1. FSR overzicht 2014 33
2. Model G 2014 35
3. Bezoldiging bestuurders en toezichthouders 37

Enkelvoudige jaarrekening

Balans HAS Hogeschool per 31-12-2014 39

Staat van baten en lasten 2014 HAS Hogeschool 41

Overige gegevens

Voorstel tot bestemming van het resultaat 45

Gebeurtenissen na balansdatum 47

Goedkeuring door Bestuur en Raad van Toezicht 49

Controleverklaring 51

Bedrijfsgegevens

Gegevens over de rechtspersoon

Naam	: Stichting HAS Hogeschool
Adres	: Onderwijsboulevard 221
Vestigingsplaats	: 5223 DE 's-Hertogenbosch
Postadres	: Postbus 90108, 5200 MA 's-Hertogenbosch
BRINnummer	: 21CW
Telefoonnr.	: 088-8903600
E-mailadres	: has@has.nl
Internetsite	: www.hashogeschool.nl
Bevoegd gezag nr.	: 40205
Naam contactpersoon	: L.G.M. van der Pol
Telnr. contactpersoon	: 088-8903620
E-mailadres contactpersoon	: L.vdpol@has.nl
Kamer van Koophandelnummer	: 41084408

Gegevens over de geconsolideerde rechtspersoon

Naam	: Stichting HAS Kennis Transfer & Bedrijfsopleidingen
Adres	: Onderwijsboulevard 221
Vestigingsplaats	: 5223 DE 's-Hertogenbosch
Postadres	: Postbus 90108, 5200 MA 's-Hertogenbosch
Telefoon	: 088-8903637
E-mailadres	: Haskennistransfer@has.nl
Internetsite	: www.haskennistransfer.nl
Naam contactpersoon	: L.G.M. van der Pol
Telnr contactpersoon	: 088-8903620
E-mailadres contactpersoon	: L.vdpol@has.nl
Kamer van Koophandelnummer	: 41086191

Bestuurder van beide rechtspersonen:

Drs. D.J. Pouwels, voorzitter van het College van Bestuur
Ir. J.C.A.M. Denissen, lid van het College van Bestuur
Ir. F.M. Praasterink, lid van het College van Bestuur

Geconsolideerde balans HAS Hogeschool per 31 december 2014

(Bedragen x € 1.000, balans na resultaatbestemming)

		31-12-2014	31-12-2013
	Vaste activa		
1.2	Materiële vaste activa	23.146	21.893
1.3	Financiële vaste activa	75	75
	Totaal vaste activa	**23.221**	**21.968**
	Vlottende activa		
1.5	Vorderingen	3.069	3.227
1.7	Liquide middelen	743	952
	Totaal vlottende activa	**3.812**	**4.179**
	Totaal Activa	**27.033**	**26.147**
2.1	Eigen vermogen	9.848	10.136
2.2	Voorzieningen	2.538	2.108
2.3	Langlopende schulden	3.905	2.401
2.4	Kortlopende schulden	10.742	11.502
	Totaal Passiva	**27.033**	**26.147**

Geconsolideerde staat van baten en lasten Has Hogeschool 2014

(Bedragen x € 1.000)

		Werkelijk 2014	Begroot 2014	Werkelijk 2013
3.	**Baten**			
3.1	Rijksbijdragen	26.192	25.285	23.418
3.2	Overige overheidsbijdragen en subsidies	2.087	1.664	1.363
3.3	Collegegelden	4.770	4.956	4.195
3.4	Baten werken in opdracht van derden	5.021	4.387	4.526
3.5	Overige baten	306	265	944
		38.376	36.557	34.446
4.	**Lasten**			
4.1	Personeelslasten	27.103	25.690	24.906
4.2	Afschrijvingen	1.852	1.783	1.645
4.3	Huisvestingslasten	2.416	2.435	2.074
4.4	Overige lasten	7.134	6.224	6.928
5.	Financiële baten en lasten	159	321	77
		38.664	36.453	35.630
	Totaal resultaat	**-288**	**104**	**-1.184**

Kasstroomoverzicht

(Bedragen x € 1.000)

	2014	2013
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Resultaat	-288	-1.184
Aanpassingen voor:		
- Afschrijvingen	1.846	1.645
- Mutaties voorzieningen	430	-256
	2.276	1.389
Veranderingen in vlottende middelen:		
- Voorraden	0	0
- Vorderingen	158	-768
- Kortlopende schulden	-761	2.162
	-603	1.394
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	**1.385**	**1.599**
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investeringen in materiële vaste activa	-3.099	-4.922
Desinvesteringen in materiële vaste activa	0	0
Financiële vaste activa	0	402
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	**-3.099**	**-4.520**
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Aflossing langlopende schulden	-495	-772
Nieuw opgenomen leningen	2.000	0
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	**1.505**	**-772**
Mutatie liquide middelen	**-209**	**-3.693**
Beginstand liquide middelen	952	4.645
Mutatie	-209	- 3.693
Eindstand liquide middelen	**743**	**952**

Grondslagen voor de jaarrekening

Waardering van activa en passiva
Alle activa en passiva zijn gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij hieronder anders is vermeld.

Stelselwijziging
Naar aanleiding van een opmerking van het Ministerie is de faciliteit van 2 miljoen van Economische Zaken verplaatst van rubriek 2.3 Langlopende Leningen naar rubriek 2.4.10.8 Overige Overlopende Passiva onder Kortlopende Schulden. Deze verschuiving is ook toegepast bij de vergelijkende cijfers, dit heeft echter geen impact op het resultaat. Een nadere toelichting op de EZ faciliteit is opgenomen onder de Niet uit de balans blijkende verplichtingen.

Consolidatie
In dit verslag is Stichting HAS KennisTransfer & Bedrijfsopleidingen volledig geconsolideerd. Voor de enkelvoudige balans en exploitatierekening van HAS Hogeschool zijn dezelfde waarderingsgrondslagen gehanteerd als voor de geconsolideerde jaarrekening.

Materiële vaste activa
De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingprijs, verminderd met de afschrijving op basis van economische levensduur.

Onder de materiële vaste activa vallen de onderstaande posten:

1. <u>Gebouwen</u>
   De gebouwen betreffen de opstallen aan de Onderwijsboulevard.
   Afschrijving op het pand geschiedt in 30 jaar.

2. <u>Schooltuincomplex</u>
   Dit complex wordt afgeschreven in 15 jaar.

3. <u>Terreinen</u>
   Hiermee bedoelen we het terrein aan de Onderwijsboulevard.

4. <u>Inventaris en apparatuur</u>
   Deze post is gewaardeerd tegen verkrijgingprijs, verminderd met de afschrijving op basis van de verwachte economische levensduur. Het betreft hierbij inventarisgoederen waarvan de aanschaffingsprijs boven € 1.000 ligt.
   Voor de afschrijving van inventaris worden verschillende afschrijvingstermijnen aangehouden afhankelijk van de verwachte economische levensduur van het inventarisgoed. De volgende afschrijvingstermijnen worden aangehouden:

   - Computerapparatuur en a.v. middelen : 3 tot 5 jaar
   - Algemene inventaris en meubilair : 5 tot 20 jaar
   - Inventaris en inrichting laboratoria : 5 tot 12 jaar

Financiële vaste activa
De financiële vaste activa zijn opgenomen tegen verkrijgingprijs. Dit betreft de lidmaatschapbewijzen van de Bio-based productontwikkelingscoöperatie U.A.

Vorderingen en liquide middelen
De vorderingen en liquide middelen zijn opgenomen tegen nominale waarde.
De liquide middelen zijn naast de reguliere courantrekeningen bij banken verdeeld over verschillende spaarrekeningen.

Kredietfaciliteit
Bij de huisbankier is een kredietfaciliteit afgesproken van € 2.000.000

Eigen vermogen
In het eigen vermogen is het resultaat over 2014 verwerkt.
Het eigen vermogen bestaat uit een algemene reserve en een bestemmingsreserve privaat, zijnde de algemene reserve van Stichting HAS Kennis Transfer & Bedrijfsopleidingen.

Voorzieningen
De voorzieningen zijn onderverdeeld in 2 categorieën:

1. Personeelsvoorzieningen
   Hierin zijn opgenomen:
   - Voorziening inzake uitkeringen voor jubilea, deze voorziening is opgenomen tegen contante waarde met een rente voet van 4%;
   - Voorziening voor wachtgeldverplichtingen, deze voorziening is opgenomen tegen nominale waarde;
2. Overige voorzieningen
   Hierin is opgenomen:
   - Voorziening groot onderhoud: Jaarlijks wordt een bedrag gedoteerd aan de voorziening groot onderhoud op basis van het meerjarenonderhoudsplan. De werkelijke kosten worden jaarlijks ten laste van de voorziening gebracht.
   - De voorziening bodemverontreiniging is in 2013 opgeheven. De kosten van de verontreiniging zijn volledig betaald en het restant van de voorziening is vrijgevallen in 2013.

Pensioenverplichtingen
Voor HAS Hogeschool geldt dat de pensioenverplichtingen worden gefinancierd door afdrachten aan het bedrijfstakpensioenfonds ABP. Voor HAS KennisTransfer & Bedrijfsopleidingen geldt dat de pensioenverplichtingen worden afgedragen aan een bedrijfspensioenverzekeraar, te weten Delta Lloyd. Voor beide geldt dat de pensioenverplichtingen worden gewaardeerd volgens de "verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering", In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premies als last in de staat van baten en lasten verantwoord.

Kortlopende schulden
Onder de kortlopende schulden zijn de volgende posten opgenomen:

1. De aflossingsverplichtingen voor het komende jaar met betrekking tot de langlopende leningen.
2. De vooruit ontvangen termijnen OHW, dit betreft het saldo van vooruit ontvangen bedragen inzake onderhanden projecten bij voornamelijk HAS Kennis Transfer & Bedrijfsopleidingen.
3. De vooruit ontvangen subsidies EZ, dit betreffen vooruit ontvangen bedragen met betrekking tot nog niet (volledig) uitgevoerde projecten bij HAS Hogeschool. De in deze projecten reeds geïnvesteerde kosten zijn opgenomen in de exploitatierekening.

Projectadministratie
Voor nagenoeg alle uitgevoerde projecten wordt voor wat betreft de inzet van uren gebruik gemaakt van het systeem TMS (Taken Management Systeem). In dit systeem worden alle taken van onderwijzend personeel gepland en beheerd in uren per medewerker. Voor een groot deel van de projecten worden de personele kosten aan de projecten toegerekend op basis van de geplande uren per project per medewerker. Het hierbij gehanteerde tarief betreft een voorcalculatorische tarief (EZ-tarief).
Voor de ingehuurde lectoren wordt een voorcalculatorisch integraal tarief gehanteerd gebaseerd op de handleiding overheidstarieven 2014.

Bepaling van het exploitatiesaldo
Alle baten en lasten zijn gebaseerd op het toerekeningbeginsel en het realisatiebeginsel.

Zoals in de toelichting op de exploitatierekening wordt vermeld sluiten de rijksbijdragen aan bij het jaaroverzicht 2014, dat ontvangen is van het ministerie.

De overige subsidies EZ, post 3.1.2., en de overige overheidsbijdragen, post 3.2.2. betreffen de middelen besteed aan de uitvoering van diverse projecten. Zie de projectspecificaties als bijlagen in deze jaarrekening.

Post 3.4 Baten werken in opdracht van derden betreft de projecten in het verslagjaar van Stichting HAS kennis Transfer & Bedrijfsopleidingen en de besteding van overige subsidies in HAS Hogeschool projecten.

Rapporteringvaluta
Deze jaarrekening is opgesteld in euro’s.

Richtlijnen
De jaarrekening is opgesteld overeenkomstig RJ 660 Onderwijsinstellingen.

Kasstroomoverzicht
Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

Toelichting op de geconsolideerde balans

(Bedragen x € 1.000)

1. Activa

1.2 Materiële vaste activa

Vaste Activa	1.2.1.1 Gebouwen	1.2.1.2 Terreinen	1.2.2.1 Inventaris HAS Hogeschool	1.2.2.2 Inventaris HAS Kennis transfer	Totaal
Aanschafprijs t/m 2013	25.881	1.147	12.103	314	39.445
Cumulatieve afschrijvingen t/m 2013	9.371	0	7.881	300	17.552
Boekwaarde per 01-01-2014	16.510	1.147	4.222	14	21.893
Investeringen in 2014	304	0	1.123	0	1.427
In uitvoering en vooruitbetaling 2014	1.443	0	229	0	1.672
Desinvesteringen in 2014	0	0	0	0	0
Afschrijvingen in 2014	898	0	943	5	1.846
	17.359	1.147	4.631	9	23.146
Aanschafprijs per 31-12-2014	27.628	1.147	13.455	314	42.545
Cumulatieve afschrijvingen t/m 2014	10.269	0	8.824	305	19.398
Boekwaarde per 31-12-2014	**17.359**	**1.147**	**4.631**	**9**	**23.146**

1.3 Financiële vaste activa

		Boekwaarde 1-1-2014	Investeringen en verstrekte leningen	Desinvest-eringen en afgeloste leningen	Resultaat deelneming	Boekwaarde 31-12-2014
1.3.2	Deelneming BPOC	75	0	0	0	75
	Financiële vaste activa	**75**	**0**	**0**	**0**	**75**

		31-12-2014	31-12-2013
1.5	**Vorderingen**		
1.5.1	Debiteuren	1.033	1.072
1.5.2	Vorderingen EZ	0	0
1.5.3	Groepsmaatschappijen	338	0
1.5.5	Collegegelden	1.447	1.335
1.5.7	Overige vorderingen	263	448
1.5.8	Overlopende activa	219	603
1.5.9	Af: voorziening voor oninbaarheid	-231	-231
	Vorderingen	**3.069**	**3.227**

Uitsplitsing vorderingen:

1.5.7.1	Personeel	0	0
1.5.7.2	Overige	263	448
	Overige vorderingen	**263**	**448**

1.5.8.1	Vooruitbetaalde kosten	96	481
1.5.8.2	Verstrekte voorschotten	9	6
1.5.8.3	Overige overlopende activa	114	116
	Overlopende activa	**219**	**603**

1.5.9.1	Stand per 1-1	231	231
1.5.9.2	Onttrekking	0	0
1.5.9.3	Dotatie	0	0
	Af: Voorzieningen wegens oninbaarheid	**231**	**231**

1.7	**Liquide middelen**		
1.7.1	Kasmiddelen	1	3
1.7.2	Tegoeden op bank- en girorekeningen	742	949
	Liquide middelen	**743**	**952**

2. Passiva

2.1 Eigen vermogen

		Stand per 1-1-2014	Resultaat 2014	Overige mutaties	Stand per 31-12-2014
2.1.1	Algemene Reserve	10.012	-241	0	9.771
2.1.3	Bestemmings reserve privaat	124	-47	0	77
	Eigen Vermogen	**10.136**	**-288**	**0**	**9.848**

2.2 Voorzieningen

		Stand per 1-1-2014	Dotaties in 2014	Onttrekkingen/ vrijval in 2014	Stand per 31-12-2014	Kortlopend deel < 1 jaar	Langlopend deel > 1jaar
2.2.1	Personeelsvoorzieningen	644	487	260	871	158	713
2.2.3	Overige voorzieningen	1.464	384	181	1.667	368	1.299
	Voorzieningen	**2.108**	**871**	**441**	**2.538**	**526**	**2.012**

2.3 Langlopende schulden

		Stand per 1-1-2014	Aangegane leningen in 2014	Aflossingen in 2014	Stand per 31-12-2014	Looptijd > 5 jaar	Rentevoet
2.3.3	Rabobank 's Hertogenbosch	1.399	0	185	1.214	1.214	5,15
2.3.3	Rabobank 's Hertogenbosch	1.267	0	141	1.126	1.126	4,72
2.3.3	Rabobank 's Hertogenbosch	0	2.000	67	1.933	1.933	3,45
		2.666	2.000	393	4.273		
	Aflossingsverplichting in t+1	265			368		
	Totaal langlopende schuld	**2.401**			**3.905**		

In Januari 2014 is een nieuwe lening afgesloten van € 2.000.000 in verband met de aankoop van de kantoorlaag van de westertoren, onderwijsboulevard 119.

Begin 2015 zijn met de huisbankier afspraken gemaakt voor een tweetal bouwdepot leningen van respectievelijk € 4.000.000 en € 2.000.000 ten behoeve van de aanpassingen in hat kader van project “huisvesting Fit for Use”.

Voor de langlopende leningen zijn de volgende zaken als zekerheid gesteld:

- Een bankhypotheek van € 13.000.000 voor Onderwijsboulevard 219 en 221 te ’s-Hertogenbosch;
- Verpanding van huidige en toekomstige inventaris exclusief informatica;
- Een solvabiliteitseis van tenminste 30%.

		31-12-2014	31-12-2013
2.4	**Kortlopende schulden**		
2.4.1	Kredietinstellingen	367	265
2.4.2	Vooruitontvangen termijnen Onderhanden Werk	90	392
2.4.3	Crediteuren	1.386	1.333
2.4.5	Schulden aan groepsmaatschappijen	247	845
2.4.7	Belastingen en premies sociale verzekeringen	112	118
2.4.8	Schulden ter zake pensioenen	332	336
2.4.9	Overige kortlopende schulden	493	849
2.4.10	Overlopende passiva	7.715	7.364
	Kortlopende schulden	**10.742**	**11.502**

Uitsplitsing kortlopende schulden:

2.4.7.1	Loonheffing	13	16
2.4.7.2	Omzetbelasting	99	102
	Belastingen en premies sociale verzekeringen	**112**	**118**
2.4.9.1	Werk door derden	0	0
2.4.9.2	Overige	493	849
	Overige kortlopende schulden	**493**	**849**
2.4.10.1	Vooruitontvangen college- en lesgelden	3.596	3.155
2.4.10.2	Vooruitontvangen subsidies EZ geoormerkt	2.562	2.332
2.4.10.5	Reservering vakantietoeslag	898	819
2.4.10.8	Overige	659	1.058
	Overlopende passiva	**7.715**	**7.364**

Onder de post 2.4.10.8 is het resterende voorschot van EZ opgenomen. De toelichting op dit voorschot is opgenomen op pagina 21 “Niet uit de balans blijkende verplichtingen”.

Niet uit balans blijkende verplichtingen

Helicon
Aan Helicon is eind 2007 een stuk grond in erfpacht gegeven ten behoeve van realisatie van nieuwbouw van een schoolgebouw en aanverwante ruimte.

Leasecontracten
Per ultimo balansdatum zijn er leasecontracten afgesloten voor 12 personenauto's met een totale fiscale waarde van € 349.246. Er is één leasecontract met een looptijd van 3,25 jaar, één met een looptijd van 5 jaar en de overige contracten hebben een looptijd van 4 jaar. De totale leaselast, exclusief btw, per jaar is € 97.155.

Huur Hooge Donken
Vanaf 1 augustus 2013 huurt HAS Hogeschool een deel van het gebouw Hooge Donken te 's-Hertogenbosch. Dit is wegens ruimtegebrek als gevolg van de groei. Er is een huurovereen-komst afgesloten met een looptijd van 5 jaar. De gemiddelde jaar huur is € 234.278.

Huur contract HAS Venlo
In oktober 2012 is een huurovereenkomst aangegaan voor de huur van een pand in Venlo. Dit voor de nieuwe vestiging van de HAS in Venlo die in september 2013 van start is gegaan. Het huurcontract loopt van 1 maart 2013 tot en met 31 augustus 2023. Er is een opzegtermijn van 12 maanden. De huurprijs op jaarbasis per 1-1-2015 bedraagt € 280.156.

Voorschot EZ
Als gevolg van de groei van de HAS heeft het Ministerie van EZ in 2010 een faciliteit toegekend van € 2.000.000 (zie post 2.4.10.8 in de balans en 3.1.2.2 in de staat van baten en lasten).
EZ heeft aangegeven dat de HAS deze faciliteit in 2012 tot en met 2016 mag inzetten als aanvulling op de rijksbijdrage als dekking op het tekort als gevolg van de groei en het t-2 effect.
Dit wordt door de HAS als volgt ingezet:
2012: € 440.000, 2013: € 507.000, 2014: € 400.000, 2015: € 343.000, 2016: € 310.000.
Hieronder worden de ingeschreven en bekostigde studentaantallen vanaf 2011 weergegeven waardoor de groei van de studenten zichtbaar is:

Jaar	Ingeschreven per 1 oktober	Bekostigd in rijksbijdrage
2011	2.082	1.536
2012	2.323	1.754
2013	2.586	1.904
2014	2.798	2.076
2015		2.285

Indien er een structurele daling van de studentenaantallen van 5% wordt waargenomen wordt deze faciliteit gecorrigeerd op de rijksbijdrage vanaf dat moment.

Brightbox
Op 1 oktober 2014 is de HAS een samenwerkingsovereenkomst aangegaan met Phillips en Botany voor het ontwikkelen en exploiteren van een Completely Controlled Growing System onder de naam Brightbox. De maximale bijdrage van HAS hiervoor is € 366.000 exclusief btw. De bijdrage wordt verspreid over de periode van 2015 tm 2019.

Den Deel

Op 1 augustus 2014 is een huurovereenkomst aangegaan met NCB onroerend Goed BV voor de huur van “Den Deel”, dit is de bedrijfsruimte die gebouwd is tussen het gebouw AgriFoodPlaza (Onderwijsboulevard 223) en de Has Hogschool (Onderwijsboulevard 221). De huurovereen-komst is aangegaan voor 1 jaar, tot en met 31 juli 2015 en wordt automatisch verlengd met telkens 1 jaar. Er is een opzegtermijn van 6 maanden. De huurprijs is op jaarbasis € 110.000 inclusief BTW.

Overige contracten

Voor de inkoop van energie participeert HAS Hogeschool in een inkoopcollectief. Hierbij is de energie contractueel ingekocht t/m 2016.
Voor het schoonmaakonderhoud is per 1 september 2012 een contract afgesloten met ABC Uden voor de duur van 3 jaar (eindigt van rechtswege op 31 augustus 2015).

Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten 2014

(Bedragen x € 1.000)

		Werkelijk 2014	Begroot 2014	Werkelijk 2013
	BATEN			
3.1	**Rijksbijdragen**			
3.1.1	Rijksbijdrage EZ	20.300	19.145	18.387
3.1.2	Overige subsidies EZ	5.892	6.140	5.031
	Rijksbijdragen	**26.192**	**25.285**	**23.418**

De post overige subsidies EZ betreffen de bestedingen van diverse EZ subsidies gedurende kalenderjaar 2014. Zie voor een nadere toelichting het overzicht “specifieke bijdragen EZ”.

Uitsplitsing overige subsidies EZ:

3.1.2.1	Overige subsidies OCW	0	0	0
3.1.2.2	Overige subsidies EZ	5.892	6.140	5.031
	Overige subsidies EZ	5.892	6.140	5.031

In de categorie is in 2014 een bedrag opgenomen van € 400.000 als voorschot EZ. De toelichting hierop is opgenomen in de Niet uit de balans blijkende verplichtingen op pagina 21.

3.2	**Overige overheidsbijdragen en subsidies**			
3.2.2	Overige overheidsbijdragen	2.087	1.664	1.363
		2.087	**1.664**	**1.363**

3.3	**Collegegelden**			
3.3.3	Collegegelden HBO	4.770	4.956	4.195
		4.770	**4.956**	**4.195**

De collegegelden zijn opgenomen volgens het baten- en lastenstelsel. Dit betekent dat 8/12 van de collegegelden van studiejaar 2013/2014 en 4/12 van de collegegelden van studiejaar 2014/2015 hierboven zijn opgenomen.
Restituties van collegegelden zijn reeds op bovenstaande bedragen in mindering gebracht.

De hoogte van de collegegelden is als volgt vastgesteld:

	2013/2014	2014/2015
Wettelijke collegegeld	€ 1.835.00	€ 1.906,00

		Werkelijk 2014	Begroot 2014	Werkelijk 2013
3.4	**Baten in opdracht van derden**			
3.4.1	Contractonderwijs	1.290	1.568	1.356
3.4.2	Contractonderzoek	2.003	1.614	1.106
3.4.3	Overige baten werken in opdracht van derden	1.728	1.205	2.064
		5.021	**4.387**	**4.526**

De posten 3.4.1 en 3.4.2 betreffen de omzet van HAS Kennistransfer en vallen dus onder categorie 3.4.2.6 Bedrijven. In de overige baten werken in opdracht van derden zijn zowel de projecten van Has Kennistransfer als van Has Hogeschool opgenomen.

Uitsplitsing baten in opdracht van derden:

3.4.3.1	Inburgeringscontracten	0	0	0
3.4.3.2	Participatiebudget	0	0	0
3.4.3.3	Ov. baten in opdracht van derden	1.728	1.205	2.064
	Overige baten in opdr van derden	1.728	1.205	2.064

3.5	**Overige baten**			
3.5.1	Verhuur			
3.5.1.2	Overig verhuur	25	40	32
3.5.1.3	Erfpacht	27	26	26
		52	**66**	**58**
3.5.2	Detachering personeel			
3.5.2.2	Overige doorberekeningen personeel	76	78	73
		76	**78**	**73**
3.5.6	Overige baten			
3.5.6.1	Internationalisering	27	12	30
3.5.6.2	Faciliteiten	50	46	35
3.5.6.3	Vrijval voorzieningen	0	0	158
3.5.6.4	Diverse overige baten	101	63	590
	Overige baten	**178**	**121**	**813**

		Werkelijk 2014	Begroot 2014	Werkelijk 2013
4.1	**Personeelslasten**			
4.1.1	Lonen en salarissen	24.636	23.808	22.120
4.1.2	Overige personele lasten	2.712	2.012	2.940
4.1.3	Af: Uitkeringen	-245	-130	-154
		27.103	**25.532**	**24.906**

Aantal fte:

Aantal fte HAS	344,31	324,82	310,35
Aantal fte HKT	29,34	29,06	34,92
Totaal aantal fte	373,65	353,88	345,27

De specificatie van de bezoldiging van de bestuurders en toezichthouders is opgenomen in bijlage 3 op pagina 35.

Uitsplitsing personeelslasten:

4.1.1.1	Bruto lonen en salarissen	19.568	18.931	17.603
4.1.1.2	Sociale lasten	2.373	2.209	2.050
4.1.1.3	Pensioenpremies	2.695	2.668	2.467
	Lonen en salarissen	24.636	23.808	22.120

4.1.2.1	Dotaties personele voorzieningen	488	170	216
4.1.2.2	Personeel niet in loondienst	1.059	766	1.596
4.1.2.3	Overig	1.165	1.076	1.128
	Overige personele lasten	2.712	2.012	2.940

4.2	**Afschrijvingen**			
4.2.2	Materiële vaste activa			
4.2.2.1	Afschrijving huisvesting	899	840	777
4.2.2.2	Afschrijving inventaris en app.	953	943	868
	Afschrijvingen	**1.852**	**1.783**	**1.645**

		werkelijk 2014	begroot 2014	werkelijk 2013
4.3	**Huisvestingslasten**			
4.3.1	Huur	611	627	427
4.3.2	Verzekeringen	38	42	41
4.3.3	Onderhoud	760	724	702
4.3.4	Energie en water	356	380	377
4.3.5	Schoonmaakkosten	399	410	317
4.3.6	Heffingen	124	125	113
4.3.8	Overige	128	127	97
	Huisvestingslasten	**2.416**	**2.435**	**2.074**

De afschrijvingskosten van de gebouwen zijn opgenomen onder post 4.2.2.1. De rentelasten in verband met de financiering van de huisvesting zijn opgenomen onder post 5.5.

4.4	**Overige lasten**			
4.4.1	Administratie- en beheerslasten			
4.4.1.1	Administratie	397	485	351
4.4.1.2.	Dienstreizen	302	290	269
4.4.1.3	Controle jaarrekening en externe advieskosten	506	734	360
4.4.1.4	PR activiteiten	659	556	830
4.4.1.5	Representatiekosten	85	58	52
4.4.1.6	Overige administratie- en beheerslasten	242	230	227
4.4.1.7	Dekking overhead Has Kennis Transfer	0	0	-42
4.4.1.8	Aquisitiekosten Has Kennis Transfer	2	0	-2
		2.193	**2.353**	**2.045**

Uitsplitsing Accountantslasten 2014:

4.4.1.3.1	Honorarium onderzoek jaarrekening	72	42
4.4.1.3.2	Honorarium andere controleopdrachten	10	24
4.4.1.3.3	Honorarium fiscale adviezen	4	0
4.4.1.3.4	Honorarium andere niet controle diensten	8	2
	Accountantslasten	94	68

		werkelijk 2014	begroot 2014	werkelijk 2013
4.4.2	Inventaris, apparatuur en leermiddelen			
4.4.2.1	Mediatheek	78	93	55
4.4.2.2	Faciliteiten	235	231	213
4.4.2.3	Leer en hulpmiddelen	361	1.147	333
4.4.2.4	Studentvoorzieningen	20	28	34
4.4.2.5	Onderhoud inventaris en apparatuur	458	461	432
4.4.2.6	Kosten licenties informatica en leasing computers	175	250	178
		1.327	**2.210**	**1.245**

4.4.3	Dotatie overige voorzieningen			
4.4.3.1	Dotatie voorziening debiteuren	2	38	-2
		2	**38**	**-2**

4.4.4	Overige lasten			
4.4.4.1	Internationalisering	68	50	79
4.4.4.2	Projectkosten	3.348	1.448	3.445
4.4.4.3	Overige kosten	196	125	117
		3.612	**1.623**	**3.641**

Post 4.4.4.2 betreffen de niet personele projectkosten van Hogeschool Has Hogeschool en HAS Kennis Transfer & Bedrijfsopleidingen. Hierin is onder andere opgenomen de kosten inzake praktijkleren box 1.

Analyse van het resultaat

		Werkelijk 2014	Begroot 2014	Verschil	Begroot 2015
3.	**BATEN**				
3.1	Rijksbijdragen EZ	26.192	25.285	907	26.589
3.2	Overige overheidsbijdragen	2.087	1.664	423	2.181

De reguliere rijksbijdragen zijn hoger dan begroot als gevolg van een prijsbijstelling in de rijksbijdrage en een lagere bezuiniging dan bij de opmaak van de begroting verwacht.

De overige overheidsbijdragen betreffen de bijdragen vanuit provincie Limburg en Regio Venlo voor de start van onze vestiging aldaar. De aan deze bijdrage gerelateerde kosten zijn in 2014 hoger dan begroot. Dit wordt vooral veroorzaakt door de lagere studentaantallen dan oorspronkelijk verwacht en begroot.

3.3	Collegegelden	4.770	4.956	-186	5.362

De inkomsten uit collegegelden zijn lager dan begroot als gevolg van een lagere instroom van studenten in Venlo.

3.4	Baten werken in opdracht van derden	5.021	4.387	634	4.545

Deze post is hoger dan begroot als gevolg van het uitvoeren van meer projecten. Een stijging is waarneembaar bij de internationale projecten. Overigens geeft deze stijging ook een direct gevolg voor in de materiële kosten in projecten, zie post 4.4

3.5	Overige baten	306	265	41	210
	Totaal baten	**38.376**	**36.557**	**1.819**	**38.887**

		Werkelijk 2014	Begroot 2014	Verschil	Begroot 2015
4.	**Lasten**				
4.1	Personele lasten	27.103	25.690	1.413	28.572

De personele lasten zijn hoger dan begroot als gevolg van de groei van de formatie. Oorzaak hiervan is naast de stijging in studentaantallen ook de strategische besluiten tot het uitbreiden van het aantal sectoren en de aanstelling van drie nieuwe hoofden van diensten.

4.2	Afschrijvingen	1.852	1.783	69	2.021
4.3	Huisvesting	2.416	2.435	-19	2.625
4.4	Overige lasten	7.134	6.224	910	4.835

Het verschil in de overige lasten wordt veroorzaakt door hogere projectkosten dan begroot.

5	Financiële baten en lasten	159	321	-162	301

Bij begroting 2014 zijn we ervan uitgegaan dat we in de loop van 2014 al meer externe financiering nodig hadden en tegen een hogere rentevergoeding. Als gevolg van het uitstellen van de financiering van het project "gebouw Fit for Use" hebben we een financieel voordeel behaald.

Totaal lasten	**38.664**	**36.453**	**2.211**	**38.354**
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering	**-288**	**104**	**-392**	**533**

Overzicht verbonden partijen 2014

Beslissende zeggenschap

Naam	: **HAS KennisTransfer & Bedrijfsopleidingen**
Juridische vorm	: Stichting
Statutaire zetel	: ‘s-Hertogenbosch
Code activiteit	: 1 + 2 + 4
Eigen vermogen per 31-12-‘14	: € 77.004
Resultaat 2014	: -/- € 47.417
Omzet 2014	: € 4.324.966
Consolidatie	: Ja

Stichting HAS KennisTransfer & Bedrijfsopleidingen verzorgt opleidingen, trainingen, toepassingsgericht onderzoek en advies. HAS Kennis Transfer & Bedrijfsopleidingen maakt daarbij gebruik van faciliteiten en personele capaciteit van de HAS Hogeschool. De daarmee samenhangende kosten worden onderling verrekend tegen kostprijs.
Er is geen formele aansprakelijkheidsstelling overeengekomen.

Overige verbonden partijen

Naam	: **Bio-based productontwikkelingscoöperatie U.A**.
Juridische vorm	: Coöperatie
Statutaire zetel	: ’s-Hertogenbosch
Code activiteit	: 2 + 4

Naam	: **Stichting OndernemersLift+**
Juridische vorm	: Stichting
Statutaire zetel	: ’s-Hertogenbosch
Code activiteit	: 4

Specificatie code activiteit

1. contractonderwijs
2. contractonderzoek
3. onroerende zaken
4. overig

Bijlage 1: FSR overzicht 2014

FSR Financiële specificatie Rijkssubsidies, Subsidieverstrekker EZ

Code	Naam subsidie	Uitvoerder	Kenmerk beschikking	Datum	Totaal projectbudget	Subsidie	Looptijd begin	Looptijd einde	Stand 01-01-2014	Mutaties	Stand 31-12-2014	Voorschot	Status
5524	CoE Food	HAS	1300015396	29-10-2013	€ 8.000.000	€ 4.000.000	1-9-2013	31-8-2017	€ 771.326	€ 812.429	€ 1.583.755	€ 1.800.000	onderhanden
5432	CoE Center for Biobased Economy	WUR	1400006644	15-10-2010	€ 10.000.000	€ 5.000.000	1-5-2011	31-12-2016	€ 217.898	€ -435.003	€ -217.105	€ -	onderhanden
5610	CoE Agrodier	VHL	1300015397	25-10-2013	€ 8.000.000	€ 4.000.000	1-9-2013	31-8-2017	€ -45.703	€ -8.747	€ -54.449	€ -	onderhanden
5513	CoE Greenports 2012-2017	HAS	13000006669	24-10-2013	€ 10.000.000	€ 5.000.000	1-10-2012	31-12-2017	€ 1.398.380	€ 792.574	€ 2.190.954	€ 2.477.523	onderhanden
5585	CoE Open teelten	AERES	1300017038	23-4-2014	€ 8.000.000	€ 4.000.000	1-6-2013	31-12-2017	€ -2.944	€ -19.358	€ -22.302	€ -	onderhanden
5301	Groene plus lectoraat Voeding & Gezondheid	HAS	1400003753	27-11-2009	€ 614.200	€ 480.000	1-1-2009	26-11-2013	€ -120.000	€ -	€ -120.000	€ 360.000	eindafrek
5302	Groen Plus Lectoraat Duurzame WVV	HAS	1400003752	27-11-2009	€ 618.300	€ 480.000	1-1-2009	26-11-2013	€ -96.000	€ 55.562	€ -40.438	€ -	eindafrek
5303	Groeneplus lectoraat Diergezondheid	HAS	1400003751	27-11-2009	€ 607.800	€ 480.000	1-9-2010	31-8-2014	€ -64.322	€ -55.678	€ -120.000	€ -	eindafrek
5304	Groen plus lectoraat Nieuwe Teeltsystemen	HAS	1400003755	27-11-2009	€ 632.960	€ 480.000	1-1-2009	26-11-2013	€ -120.000	€ 69.699	€ -50.301	€ -	eindafrek
5357	Lectoraat AgroFoodMarketing	HAS	4850005524074	14-12-2010	€ 612.640	€ 480.000	1-1-2011	31-12-2014	€ -8.324	€ -105.011	€ -113.335	€ 384.000	onderhanden
5358	Lectoraat Greenport biobased product ontwikkeling	HAS	4850005524382	14-12-2010	€ 614.200	€ 480.000	1-1-2011	31-12-2014	€ 79.309	€ -128.961	€ -49.652	€ -	eindafrek
5397	KIGO 2011 Dierenlessen in het basisonderwijs	HAS	2011/09-002	19-5-2011	€ 170.394	€ 116.010	1-9-2011	30-6-2014	€ -31.152	€ 31.152	€ -	€ -	gereed
5399	Feed Design Living Lab (FDLL)	HAS	4470006767638	29-7-2011	€ 750.000	€ 750.000	1-9-2012	1-1-2015	€ -25.508	€ 25.508	€ -	€ -	gereed
5430	Consumenten in beeld (Box 4)	HAS	4980007759792	5-8-2013	€ 58.200	€ 50.000	1-9-2011	30-6-2014	€ 1.883	€ -1.883	€ -	€ -	gereed
5431	Kennistransfer: valorisatie activiteiten (box 4)	HAS	4980007759797	8-11-2011	€ 153.100	€ 150.000	1-9-2011	30-6-2014	€ 8.544	€ -8.544	€ -	€ -	gereed
5436	Lectoraat 'Duurzame Veehouderijketens'	HAS	4850007790495	16-12-2011	€ 589.800	€ 471.840	1-1-2012	31-12-2015	€ 26.688	€ -170.482	€ -143.794	€ 259.512	onderhanden
5458	KIGO 2012 Sensortechnologie	HAS	2012/03-018	31-5-2012	€ 254.565	€ 159.808	1-9-2012	31-12-2014	€ 14.017	€ -99.644	€ -85.627	€ 85.969	eindafrek
5459	KIGO 2012 verduurzaming veehouderij	HAS	2012/03-019	31-5-2012	€ 153.965	€ 100.323	15-11-2012	31-7-2015	€ 17.851	€ -24.438	€ -6.587	€ 43.195	onderhanden
5475	Naar gezonde voeding (box 4)	HAS	4980009748059	2-8-2012	€ 253.401	€ 253.401	1-9-2012	31-12-2014	€ -17.259	€ 17.602	€ 343	€ -	gereed
5476	Growing Lab (box 3)	HAS	4470009749499	1-8-2012	€ 2.444.080	€ 709.064	1-7-2013	1-12-2015	€ 106.148	€ -1.231.820	€ -1.125.672	€ 141.613	onderhanden
5477	Doorontwik. Human Capital agenda in Greenportcurricula HAO	Inholland	4980009747591	2-8-2012	€ 299.537,00	€ 299.537,00	1-9-2012	31-12-2013	€ -106.542	€ 114.829	€ 8.287	€ -	gereed
5478	Ontwik nieuwe curricula en onderwijsv voor regionale transit	VHL	4980009747992	2-8-2012	€ 448.090,00	€ 448.090,00	1-9-2012	31-12-2014	€ -23.470	€ 23.470	€ -	€ -	gereed
5479	Met innovatiekracht en creativiteit naar een duurzame veehou	CAH	4980009747629	2-8-2012	€ 399.730,00	€ 399.730,00	1-9-2012	31-12-2014	€ -14.747	€ -133.288	€ -148.035	€ -	eindafrek
5495	Onderwijsinnovatie en internationalisering (box 4)	CAH	4980009747635	2-8-2012	€ 200.000,00	€ 200.000,00	1-9-2012	31-12-2014	€ -17.322	€ 17.322	€ -	€ -	gereed
5496	'Dier- en milieuvriendelijke ketens'	HAS	AGRO120039	3-12-2012	€ 116.926	€ 116.926	1-1-2013	31-12-2014	€ -72.944	€ 72.944	€ -	€ -	gereed
5497	"Digitale inkijk op boerderijbedrijven"	HAS	1300012828	29-11-2012	€ 143.030	€ 81.615	1-1-2013	31-12-2015	€ 18.968	€ -16.561	€ 2.407	€ 74.188	onderhanden
5499	Lectoraat Groene gezondheid	HAS	4850010779336	31-12-2012	€ 602.600	€ 480.000	1-1-2013	31-12-2016	€ 120.000	€ -81.204	€ 38.796	€ 120.000	onderhanden
5508	Ketens en Agrologistiek Greenport	Citaverde			€ 169.625	€ 169.625	1-8-2010	31-12-2014	€ -12.793	€ 12.793	€ -		gereed
5586	Aanvulling digitale inkijk bij boerenbedrijven	HAS	1300016074	20-2-2013	€ 58.767	€ 58.767	1-1-2014	30-4-2016	€ -	€ -13.179	€ -13.179	€ -	onderhanden
5622	Leermiddelen voedselzekerheid	HAS	KC14-04	4-6-2014	€ 8.620	€ 8.620	1-5-2014	31-12-2014	€ -	€ -8.521	€ -8.521	€ -	gereed
5651	Telen zonder daglicht	HAS	KC14-20	24-10-2014	€ 20.000	€ 20.000	1-9-2014	31-8-2015	€ -	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	onderhanden
5652	Bedrijvenbijeenkomsten CoE Food	HAS	KC14-21	24-10-2014	€ 20.000	€ 20.000	1-9-2014	31-8-2015	€ -	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	onderhanden
5623	Impuls 2014 Praktijkleren	HAS	563401-4	18-12-2014	€ 826.126	€ 826.126	1-1-2014	31-12-2015	€ -	€ 826.126	€ -	€ -	gereed
5523	Impuls 2013 Primaire opleidingen	HAS	483233-5	18-12-2013	€ 329.783	€ 329.783	1-1-2013	31-12-2014	€ 233.775	€ -154.565	€ 79.210	€ 329.783	onderhanden
5624	Impuls 2014 Primaire opleidingen	HAS	563401-4	18-12-2014	€ 317.802	€ 317.802	1-1-2014	31-3-2016	€ -	€ 245.489	€ 245.489	€ 317.802	onderhanden
5522	Impuls 2013 algemeen	HAS	483233-5	18-12-2013	€ 1.140.090	€ 1.140.090	1-1-2013	31-12-2014	€ 86.548	€ -86.548	€ -	€ -	gereed
5625	Impuls 2014 Algemeen	HAS	563401-4	18-12-2014	€ 1.387.936	€ 1.387.936	1-1-2014	31-12-2015	€ -	€ -303.128	€ -303.128	€ 1.387.936	onderh in comb met impuls 2015
	HAS hogeschool heeft in verband met een meer gelijkmatige verdeling van de impulsmiddelen een deel van de in 2015 te ontvangen impulsmiddelen al ingezet.												
5505	Aanloopkosten CoE - Duurzaam produceren en ondernemen	HAS	nvt	nvt	€ -	€ -	1-1-2013	31-5-2013	€ -12.296	€ -	€ -12.296	€ -	onderhanden
5506	Aanloopkosten CoE - Duurzaam leren en ontwikkelen	HAS	nvt	nvt	€ -	€ -	1-1-2013	31-5-2013	€ -7.703	€ -	€ -7.703	€ -	onderhanden
****	Groeifaciliteit	HAS	1400006190	14-12-2010	€ 2.000.000	€ 2.000.000	nvt	nvt	€ 1.053.000	€ -400.000	€ 653.000	€ 2.000.000	onderhanden
									€ 3.355.305	**€ -329.062**	**€ 2.200.117**		

Een toelichting op het bovenstaande overzicht wordt op de volgende pagina gegeven.

Toelichting FSR overzicht 2014

Als grondslagen voor de personele kosten in de projecten zijn genomen de tarieven uit de subsidievoorwaarden behorende bij de betreffende regeling.

De overige kosten zijn opgenomen op basis van de werkelijke kosten.

Om een compleet beeld te krijgen van alle projecten zijn de Impulsmiddelen die middels de Rijksbijdrage zijn ontvangen ook opgenomen in het FSR overzicht.

Bijlage 2: Model G

Specificatie EZ projecten 2014

Code	Omschrijving	Kenmerk	Datum	Bedrag toewijzing	Saldo per 01-01-2014	Ontvangen in 2014	Waarvan bijdragen uit andere projecten	Waarvan eigen bijdragen en bijdragen derden	Lasten in 2014	Lasten totaal	Saldo per 31-12-2014	Status
5524	CoE Food	1300015396	29-10-2013	€ 4.000.000,00	€ 771.325,83	€ 1.000.000,00	€ -	€ -	€ 187.571,24	€ 216.245,41	€ 1.583.754,59	in uitvoering
Dit betreffen de lasten in 2014 van Has hogeschool exclusief de partners. HAS is penvoerder. In 2014 zijn een aantal deelprojecten gestart maar nog niet afgerond, derhalve zijn niet alle kosten en opbrengsten verantwoord												
5432	CoE Center for Biobased Economy	1400006644	15-10-2010	€ 5.000.000,00	€ 217.898,20	€ 155.416,38	€ -	€ 155.416,38	€ 590.419,49	€ 782.690,00	€ -217.104,91	in uitvoering
Dit betreffen de lasten in 2014 van Has hogeschool. WUR is penvoerder. In 2014 zijn een aantal deelprojecten gestart maar nog niet afgerond, als gevolg daarvan zijn niet alle kosten en opbrengsten verantwoord												
5610	CoE Agrodier	1300015397	25-10-2013	€ 4.000.000,00	€ -45.702,65	€ 36.847,70	€ -	€ 36.847,70	€ 45.594,21	€ 104.437,84	€ -54.449,16	in uitvoering
Dit betreffen de lasten in 2014 van Has hogeschool. VHL is penvoerder.Zie toelichting hierboven.												
5513	CoE Greenports 2012-2017	13000006669	24-10-2013	€ 5.000.000,00	€ 1.398.379,87	€ 1.000.000,00	€ -	€ -	€ 207.426,12	€ 286.569,16	€ 2.190.953,75	in uitvoering
Dit betreffen de lasten in 2014 van Has hogeschool exclusief de partners. HAS is penvoerder. Zie toelichting hierboven												
5585	CoE Open teelten	1300017038	23-4-2014	€ 4.000.000,00	€ -2.943,84	€ 9.338,42	€ -	€ 9.338,42	€ 28.696,38	€ 31.640,22	€ -22.301,80	in uitvoering
Dit betreffen de lasten in 2014 van Has hogeschool. Aeres is penvoerder.Zie toelichting hierboven												
5301	Groene plus lectoraat Voeding & Gezondheid	1400003753	27-11-2009	€ 480.000,00	€ -120.000,00	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 608.132,76	€ -120.000,00	eindafrek
5302	Groen Plus Lectoraat Duurzame WVV	1400003752	27-11-2009	€ 480.000,00	€ -96.000,00	€ 55.562,00	€ -	€ -	€ -	€ 649.906,28	€ -40.438,00	eindafrek
5303	Groeneplus lectoraat Diergezondheid	1400003751	27-11-2009	€ 480.000,00	€ -64.321,91	€ 101.792,21	€ -	€ 101.792,21	€ 157.470,30	€ 639.041,60	€ -120.000,00	eindafrek
5304	Groen plus lectoraat Nieuwe Teeltsystemen	1400003755	27-11-2009	€ 480.000,00	€ -120.000,00	€ 69.699,00	€ -	€ 69.699,00	€ -	€ 758.706,71	€ -50.301,00	eindafrek
5357	Lectoraat AgroFoodMarketing	4850005524074	14-12-2010	€ 480.000,00	€ -8.324,30	€ 8.526,00	€ -	€ 8.526,00	€ 113.536,52	€ 513.970,74	€ -113.334,82	in uitvoering
5358	Lectoraat Greenport biobased product ontwikkeling	4850005524382	14-12-2010	€ 480.000,00	€ 79.308,98	€ 109.083,84	€ -	€ 109.083,84	€ 238.044,55	€ 542.735,57	€ -49.651,73	eindafrek
5397	KIGO 2011 Dierenlessen in het basisonderwijs	2011/09-002	19-5-2011	€ 116.010,00	€ -31.152,00	€ 31.152,00	€ -	€ 31.152,00	€ -	€ 159.811,39	€ -0,00	afgehandeld
5399	Feed Design Living Lab (FDLL)	4470006767638	29-7-2011	€ 750.000,00	€ -25.508,20	€ 150.000,00	€ -	€ 150.000,00	€ 124.491,80	€ 750.000,00	€ -	afgehandeld
5430	Consumenten in beeld (Box 4)	4980007759792	5-8-2013	€ 50.000,00	€ 1.883,10	€ -1.883,10	€ -	€ -	€ -	€ 48.116,90	€ -0,00	afgehandeld
5431	Kennistransfer: valorisatie activiteiten (box 4)	4980007759797	8-11-2011	€ 150.000,00	€ 8.543,66	€ -8.388,99	€ -	€ -8.138,00	€ 154,67	€ 114.711,01	€ 0,00	afgehandeld
5436	Lectoraat 'Duurzame Veehouderijketens'	4850007790495	16-12-2011	€ 471.840,00	€ 26.687,67	€ -	€ -	€ -	€ 170.481,64	€ 403.305,97	€ -143.793,97	in uitvoering
5458	KIGO 2012 Sensortechnologie	2012/03-018	31-5-2012	€ 159.808,00	€ 14.016,83	€ 72.729,75	€ -	€ 53.086,61	€ 172.373,62	€ 244.325,99	€ -85.627,04	eindafrek
5459	KIGO 2012 verduurzaming veehouderij	2012/03-019	31-5-2012	€ 100.323,00	€ 17.850,95	€ -	€ -	€ -	€ 24.437,81	€ 49.782,06	€ -6.586,86	in uitvoering
5475	Naar gezonde voeding (box 4)	4980009748059	2-8-2012	€ 253.401,00	€ -17.259,22	€ 194.338,47	€ -	€ 194.338,47	€ 176.736,08	€ 257.345,30	€ 343,17	afgehandeld
5476	Growing Lab (box 3)	4470009749499	1-8-2012	€ 709.064,00	€ 106.147,65	€ -	€ -	€ -	€ 1.231.820,03	€ 1.267.285,38	€ -1.125.672,38	in uitvoering
Het saldo van dit project is in de jaarrekening opgenomen onder de materiele vaste activa												
5477	Doorontwik. Human Capital agenda in Greenportcurricula HAO	4980009747591	2-8-2012	€ 299.537,00	€ -106.542,45	€ 114.829,45	€ -	€ 114.829,45	€ -	€ 106.542,45	€ 8.287,00	afgehandeld
5478	Ontwik nieuwe curricula en onderwijsv voor regionale transit	4980009747992	2-8-2012	€ 448.090,00	€ -23.470,00	€ 91.068,00	€ -	€ 91.068,00	€ 67.598,00	€ 91.068,00	€ -	afgehandeld
5479	Met innovatiekracht en creativiteit naar een duurzame veehou	4980009747629	2-8-2012	€ 399.730,00	€ -14.746,73	€ -	€ -	€ -	€ 133.288,42	€ 148.035,15	€ -148.035,15	eindafrek
5495	Onderwijsinnovatie en internationalisering (box 4)	4980009747635	2-8-2012	€ 200.000,00	€ -17.322,39	€ 47.982,39	€ -	€ 39.314,30	€ 30.660,00	€ 59.662,39	€ -	afgehandeld
5496	'Dier- en milieuvriendelijke ketens'	AGRO120039	3-12-2012	€ 116.926,00	€ -72.943,97	€ 80.000,00	€ -	€ 80.000,00	€ 7.056,03	€ 116.926,00	€ -	afgehandeld
5497	"Digitale inkijk op boerderijbedrijven"	1300012828	29-11-2012	€ 81.615,00	€ 18.968,18	€ 21.779,18	€ -	€ 21.779,18	€ 38.340,27	€ 73.182,59	€ 2.407,09	in uitvoering
5499	Lectoraat Groene gezondheid	4850010779336	31-12-2012	€ 480.000,00	€ 120.000,00	€ -	€ -	€ -	€ 81.203,95	€ 81.203,95	€ 38.796,05	in uitvoering
5508	Ketens en Agrologistiek Greenport			€ 169.625,00	€ -12.793,25	€ 12.793,25	€ -	€ -	€ -	€ 25.586,50	€ -	afgehandeld
5586	Aanvulling digitale inkijk bij boerenbedrijven	1300016074	20-2-2013	€ 58.767,00	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 13.178,90	€ 13.178,90	€ -13.178,90	in uitvoering
5622	Leermiddelen voedselzekerheid	KC14-04	4-6-2014	€ 8.620,00	€ -	€ 7.500,00	€ -	€ 7.500,00	€ 16.021,00	€ 16.021,00	€ -8.521,00	afgehandeld
5651	Telen zonder daglicht	KC14-20	20-10-2014	€ 20.000,00	€ -	€ 20.000,00	€ -	€ 20.000,00	€ -	€ -	€ 20.000,00	in uitvoering
5652	Bedrijvenbijeenkomsten CoE Food	KC14-21	24-10-2014	€ 20.000,00	€ -	€ 20.000,00	€ -	€ 20.000,00	€ -	€ -	€ 20.000,00	in uitvoering
5623	Impuls 2014 Praktijkleren	563401-4	18-12-2014	€ 826.126,00	€ -	€ 826.126,00	€ -	€ -	€ 826.126,00	€ 826.126,00	€ -	afgehandeld
5523	Impuls 2013 Primaire opleidingen	483233-5	18-12-2013	€ 329.783,00	€ 233.775,24	€ -	€ -	€ -	€ 154.565,31	€ 250.573,07	€ 79.209,93	in uitvoering
In 2014 zijn een aantal projecten gestart ter verbetering van de faciliteiten, uitvoering vind voornamelijk plaats in 2015												
5624	Impuls 2014 Primaire opleidingen	563401-4	18-12-2014	€ 317.802,00	€ -	€ 317.802,00	€ -	€ -	€ 72.313,00	€ 72.313,00	€ 245.489,00	in uitvoering
In 2014 zijn een aantal projecten gestart ter verbetering van de faciliteiten, uitvoering vind voornamelijk plaats in 2015												
5522	Impuls 2013 algemeen	483233-5	18-12-2013	€ 1.140.090,00	€ 86.548,43	€ 39.537,31	€ -	€ 39.537,31	€ 126.085,74	€ 1.180.877,31	€ -	afgehandeld
5625	Impuls 2014 Algemeen	563401-4	18-12-2014	€ 1.387.936,00	€ -	€ 1.548.488,49	€ -	€ 243.343,00	€ 1.851.616,72	€ 1.851.616,72	€ -303.128,23	in uitvoering
Het negatieve saldo is een voorinvestering op de in 2015 te ontvangen impulsmiddelen. Deze ontvangsten hebben vanuit EZ een oplopende lijn t/m 2015. HAS heeft ervoor gekozen deze middelen meer												
gelijkmatig over de jaren 2013 t/m 2015 te verdelen.												
5505	Aanloopkosten CoE - Duurzaam produceren en ondernemen	nvt	nvt	€ -	€ -12.296,14	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 12.296,14	€ -12.296,14	in uitvoering
5506	Aanloopkosten CoE - Duurzaam leren en ontwikkelen	nvt	nvt	€ -	€ -7.702,50	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 7.702,50	€ -7.702,50	in uitvoering
Deze aanloopkosten worden in 2015 verrekend met de toegekende CoE projecten.												
********	Groeifaciliteit	1400006190	14-12-10	€ 2.000.000,00	€ 1.053.000,00	€ -	€ -	€ -	€ 400.000,00	€ 1.347.000,00	€ 653.000,00	in uitvoering
Het saldo is opgenomen onder Zie tevens niet uit de balans blijkende verplichtingen en onder de overige schulden onder post 2.4,10.8												
					€ 3.355.305,04	**€ 6.132.119,75**	**€ -**	**€ 1.588.513,87**	**€ 7.287.307,80**	**€ 14.708.671,96**	**€ 2.200.116,99**	

Bijlage 3: Bezoldiging bestuurders en toezichthouders

Is er een bezoldiging van de bestuurders: Ja
Is er een bezoldiging van de toezichthouders: Ja

Tabel: Bezoldiging van bestuurders en toezichthouders

Naam	Functie	Duur aok*	Duur aok	Ingangsdatum dienstbetrekking	FTE	D of I**	Periodiek betaalde beloning	Ont. pensioen bijdragen (werkgeverslasten)
		Per	Tot		Fte		2014 EUR	2014 EUR
Bestuurders								
D.J. Pouwels	Voorzitter	1-1-2014	1-1-2015	01-02-2011	1,0	D	148.299	24.004
F.M. Praasterink	Lid	1-1-2014	1-1-2015	01-04-2012	1,0	D	125.649	18.420
J.C.A.M. Denissen	Lid	1-1-2014	1-1-2015	01-04-2012	1,0	D	130.216	21.292
Toezichthouders								
JAM Huijbers	Voorzitter	1-1-2014	1-1-2015	30-03-2010	Nvt	I	12.000	0
AM van Doornmalen	Vice-voorzitter	1-1-2014	1-1-2015	28-05-2008	Nvt	I	9.000	0
AJM Janssen	Lid	1-1-2014	1-1-2015	29-11-2004	Nvt	I	0	0
JMM Polman	Lid	1-1-2014	1-1-2015	28-05-2008	Nvt	I	6.000	0
AAM Gunnewijk-Veer	Lid	1-1-2014	1-1-2015	20-01-2011	Nvt	I	6.000	0
EMM den Brabander- van den Berg	Lid	1-1-2014	1-1-2015	01-09-2011	Nvt	D	6.000	0

* Aok = arbeidsovereenkomst
** = Dienst betrekking (D) of op interimbasis (I)

De opgenomen bedragen beloning toezichthouders (I), op interimbasis zijn exclusief 21% BTW

Is er een bezoldiging van de bestuurders: Ja
Is er een bezoldiging van de toezichthouders: Ja

Enkelvoudig balans HAS Hogeschool per 31 december 2014

Bedragen x € 1.000, balans na resultaatbestemming

		31-12-2014	31-12-2013
1.	**Activa**		
	Vaste Activa		
1.2	**Materiële vaste activa**		
1.2.1.1	Gebouwen	17.358	16.510
1.2.1.2.	Terreinen	1.147	1.147
1.2.1.3	Inventaris en apparatuur	4.632	4.222
		23.137	**21.879**
1.3	**Financiële vaste activa**		
1.3.2	Deelneming BPOC	75	75
1.3.6.	Effecten	0	0
1.3.6	Deelnemingen HAS Kennis Transfer	77	124
		152	**199**
	Totaal vaste activa	**23.289**	**22.078**
	Vlottende activa		
1.5	**Vorderingen**		
1.5.1	Debiteuren	1.115	748
1.5.2	Vorderingen EZ	0	0
1.5.3	Rekening courant Has Kennis Transfer	210	89
1.5.5	Collegegelden	1.447	1.335
1.5.7	Overige vorderingen	90	303
1.5.8	Overlopende activa	238	608
		3.100	**3.083**
1.7	**Liquide middelen**		
1.7.1	Kasmiddelen	1	2
1.7.2	Tegoeden op bank- en girorekeningen	592	873
		593	**875**
	Totaal vlottende activa	**3.693**	**3.958**
	Totaal Activa	**26.982**	**26.036**

		31-12-2014	31-12-2013
2.	**Passiva**		
2.1	**Eigen vermogen**		
2.1.1	Algemene Reserve	9.771	10.012
2.1.3	Bestemmingsreserve privaat	77	124
		9.848	**10.136**
2.2	**Voorzieningen**		
2.2.1	Personeelsvoorzieningen	871	644
2.2.3	Overige voorzieningen	1.668	1.464
		2.539	**2.108**
2.3	**Langlopende schulden**		
2.3.3	Kredietinstellingen	3.906	2.401
2.3.4	Langlopende leningen EZ	0	0
		3.906	**2.401**
2.4	**Kortlopende schulden**		
2.4.1	Kredietinstellingen	367	265
2.4.2	Vooruitontvangen termijnen OHW	0	0
2.4.3	Crediteuren	1.306	1.429
2.4.5	Rekening courant Ondernemingslift +	246	845
2.4.7	Belastingen en premies sociale verzekeringen	9	11
2.4.8	Schulden terzake pensioenen	325	331
2.4.9	Overige kortlopende schulden	796	1.222
2.4.10	***Overlopende passiva:***		
2.4.10.1	Vooruitontvangen collegegelden	*3.596*	*3.155*
2.4.10.2	Vooruitontvangen subsidies EZ	*2.562*	*2.332*
2.4.10.3	Vooruitontvangen overige projectsubsidies/bijdragen	*0*	*0*
2.4.10.4	Vakantiegeld	*823*	*743*
2.4.10.5	Overige overlopende passiva	*659*	*1.058*
	Overlopende passiva	**7.640**	**7.288**
	Totaal kortlopende schulden	**10.689**	**11.391**
	Totaal Passiva	**26.982**	**26.036**

Enkelvoudige staat van baten en lasten HAS Hogeschool 2014

(Bedragen x € 1.000)

3.	**BATEN**	**Werkelijk 2014**	**Begroot 2014**	**Werkelijk 2013**
3.1	Rijksbijdragen EZ	26.192	24.913	23.418
3.2	Overige overheidsbijdragen en subsidies	2.087	1.664	1.363
3.3	Collegegelden	4.770	4.956	4.195
3.4	Baten werken in opdracht van derden	696	372	859
3.5	Overige baten	1.643	1.579	2.183
		35.388	**33.484**	**32.018**

4.	**LASTEN**			
4.1	Personele lasten	25.019	23.940	23.114
4.2	Afschrijvingen	1.842	1.740	1.638
4.3	Huisvestingslasten	2.408	2.426	2.072
4.4	Overige lasten	6.202	5.057	6.212
5.	Financiële baten en lasten	158	321	77
		35.629	**33.484**	**33.113**

Resultaat uit gewone bedrijfsvoering	-241	0	-1.095
Resultaat	**-241**	**0**	**-1.095**

OVERIGE GEGEVENS

Voorstel tot bestemming van het resultaat

(Bedragen x € 1.000)

Totaal geconsolideerde resultaat boekjaar 2014 **-/- € 288.467**

Dit resultaat is als volgt opgebouwd:

Resultaat HAS Hogeschool:	-/- € 241.050
Resultaat HAS KennisTransfer & Bedrijfsopleidingen:	-/- € 47.417

Voorstel tot bestemming:

1. Het resultaat van HAS KennisTransfer & Bedrijfsopledingen komt ten laste van het private eigen vermogen € 47.417

2. Het restant van het resultaat wordt ten laste gebracht van de algemene reserve € 241.050

Totaal resultaat 2014 **-/- € 288.467**

Bovenstaand voorstel is reeds verwerkt in de jaarrekening.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben na de balansdatum geen materiële gebeurtenissen plaatsgevonden.

Goedkeuring door bestuur en raad van toezicht

Het College van Bestuur van Stichting HAS Hogeschool heeft de jaarrekening 2014 vastgesteld in de vergadering van 18 juni 2015.

Drs. D.J. Pouwels

De Raad van Toezicht van de Stichting HAS Hogeschool heeft de jaarrekening 2014 goedgekeurd in de vergadering van 18 juni 2015.

J.A.M. Huijbers

Voorzitter Raad van Toezicht

ABAB
ACCOUNTANTS EN ADVISEURS

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de Raad van Toezicht van Stichting HAS Opleidingen

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag opgenomen jaarrekening 2014 van Stichting HAS Opleidingen te 's-Hertogenbosch gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2014 en de geconsolideerde en enkelvoudige staat van baten en lasten over 2014 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de entiteit is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en resultaat getrouw dient weer te geven, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs.
Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming dienen te zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.
Het bestuur is voorts verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van de relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle, als bedoeld in artikel 2.9, lid 3 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek.
Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en het onderwijscontroleprotocol OCW/EZ 2014. Dit vereist dat wij voldoen aan voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan alsmede in het kader van de financiële rechtmatigheid voor de naleving van die relevante wet- en regelgeving, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het bestuur van de entiteit gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

ABAB Accountants B.V., Ellen Pankhurststraat 1K, 5032 MD Tilburg. Postbus 10085, 5000 JB Tilburg. Telefoon 013-4647272. Telefax 088-4670010.
Internet www.abab.nl. E-mail info@abab.nl. IBAN: NL36RABO0151219400, BIC: RABONL2U.

Op onze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing. Deze zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 18028690.
Op verzoek wordt een exemplaar hiervan toegezonden. ABAB is lid van het internationale netwerk Premier.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting HAS Opleidingen per 31 december 2014 en van het resultaat over 2014 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2014 in alle van materieel belang zijnde aspecten voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat de bedragen in overeenstemming zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals vermeld in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het onderwijscontroleprotocol OCW/EZ 2014.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393, lid 5 onder e en f van het BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf 2.2.3 Jaarverslag van het onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2014 is opgesteld, en of de in artikel 2:392, lid 1 onder b tot en met h van het BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391, lid 4 van het BW.

Tilburg, 11 juni 2015

ABAB Accountants B.V.

WAS GETEKEND

A.G.M. van Beijsterveld
Registeraccountant

ABAB Accountants B.V., Ellen Pankhurststraat 1K, 5032 MD Tilburg. Postbus 10085, 5000 JB Tilburg. Telefoon 013-4647272. Telefax 088-4670010.
Internet www.abab.nl. E-mail info@abab.nl. IBAN: NL36RABO0151219400, BIC: RABONL2U.

Op onze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing. Deze zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 18028690.
Op verzoek wordt een exemplaar hiervan toegezonden. ABAB is lid van het internationale netwerk Premier.